

Robert Rumiński

Kryzysy bankowo-finansowe na świecie: przypadek Szwecji i USA

Problemy Zarządzania, Finansów i Marketingu 14, 61-69

2009

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

ROBERT RUMIŃSKI

Uniwersytet Szczeciński

**KRYZYSY BANKOWO-FINANSOWE NA ŚWIECIE
PRZYPADEK SZWECJI I USA****Wprowadzenie**

Pojawieniu się instytucji bankowych (domy bankowe w starożytnym Rzymie) towarzyszyły kryzysy bankowe (na przykład w 33 r. n.e.). Pomimo długiej historii tego zjawiska, we współczesnej literaturze nie obowiązuje jednolita jego definicja. Na podstawie publikacji Międzynarodowego Funduszu Walutowego¹ kryzys bankowy można zdefiniować jako rzeczywistą oraz potencjalną chęć wycofywania kapitału z banku, zachwianie jego płynności finansowej oraz upadłość, powodujące zaprzestanie regulowania zobowiązań, co, z kolei, wymusza podjęcie odpowiednich działań przez rządy – udzielenie pomocy, w celu uniknięcia eskalacji zjawiska i jego negatywnych konsekwencji. Kryzys finansowy to sytuacja, w której duża grupa instytucji finansowych dysponuje aktywami o wartości rynkowej niższej od ich zobowiązań. Prowadzi to do przesunięć w ich portfelach inwestycyjnych, a nawet upadku niektórych instytucji finansowych².

Wśród czynników wewnętrznych, które wywołują kryzys, należy wymienić błędy w polityce makroekonomicznej oraz słabości strukturalne i instytucjonalne poszczególnych krajów. W warunkach postępującej globalizacji i związanej z nią liberalizacji i deregulacji rynków finansowych prowadzenie polityki narodowej nie jest jedynie zależne od czynników wewnętrznych, lecz również od parametrów globalnych, takich jak kursy walutowe, *terms of trade* czy też stopy procentowe obowiązujące na rynkach finansowych.

---

¹ IMF, *Financial crises: characteristics and indicators of vulnerability*, World Economic Outlook, Washington, D.C. 1998, s. 74–75.

² V. Sundarajan, T.J.T. Balino, *Banking crises: cases and issues*, IMF, Washington, D.C. 1991, s. 3.

Liberalizacja rynków finansowych, która w ostatniej dekadzie przybrała rozmiary niespotykane od XIX wieku, w połączeniu z płynnymi kursami walutowymi sprzyja powstawaniu nowych instrumentów finansowych, przede wszystkim zawieraniu różnego rodzaju transakcji terminowych. Kapitały, przemieszczające się swobodnie między państwami, nabrały niespotykanych wcześniej rozmiarów, a postęp technologiczny (komputeryzacja oraz Internet) uczyniły ten przepływ jeszcze łatwiejszy³.

W niniejszym artykule zostały podjęte rozważania na temat podobieństw, różnic i analogii pomiędzy kryzysem finansowym w Szwecji, który miał miejsce na początku lat dziewięćdziesiątych XX wieku, a obecnym kryzysem finansowym w Stanach Zjednoczonych (na początku XXI wieku).

1. Kryzysy finansowe po drugiej wojnie światowej

Wśród osiemnastu kryzysów finansowych, jakie dotknęły sektor bankowy od czasów drugiej wojny światowej⁴, można wyróżnić tak zwaną wielką piątkę, czyli kryzysy, które dotknęły Hiszpanię (w 1977 roku), Norwegię (w 1988), Finlandię (w 1989), Szwecję (w 1991) oraz Japonię (1992). *Pozostałe kryzysy bankowe oraz finansowe miały miejsce w Australii (w 1989 roku), w Kanadzie (w 1983), Danii (w 1987), we Francji (w 1994), w Niemczech (w 1977), Grecji (w 1991), na Islandii (w 1985), we Włoszech (w 1990), na Nowej Zelandii (w 1987), w Wielkiej Brytanii (w latach 1974, 1991, 1995) i w USA (w 1984).*

W krajach „wielkiej piątki” miały miejsce przewlekłe kryzysy finansowe na wielką skalę, wiążące się z poważnymi załamaniem funkcjonowania poszczególnych gospodarek w dłuższym okresie. Pozostałe, które dotknęły gospodarki wysoko rozwinięte, stanowią szeroki wachlarz mniej brzemiennych w skutkach zjawisk, na przykład: w 1995 roku sytuacja banku inwestycyjnego Barings w Wielkiej Brytanii czy też dofinansowanie Credit Lyonnaise (w 1994 roku) we Francji.

³ http://www.gazetabankowa.pl/pl/dokumenty/Historia1990_1999.

⁴ G.L. Kaminsky, C.M. Reinhart, *The twin crises: The causes of banking and balance of payments problems*, „American Economic Review”, vol. 89, s. 473–500.

2. Kryzys bankowo-finansowy w USA i w Szwecji – analogie, podobieństwa i różnice

Norwegia, Szwecja i Finlandia są obecnie najbogatszymi państwami świata, mało kto jednak pamięta, że jeszcze kilkanaście lat temu wszystkie przeżyły poważny kryzys finansowy. Pierwszy miał miejsce w Norwegii w 1988 roku. Zaraz potem w kryzysie znalazła się Finlandia – w 1989 roku, a następnie Szwecja – w 1991. Poważne perturbacje o charakterze finansowym trwały w tych krajach skandynawskich do 1993 roku. Rządy państw we wszystkich wypadkach musiały interweniować, aby wesprzeć zagrożony system bankowy za pomocą środków publicznych. Koszt ratowania sektora bankowo-finansowego wyniósł w tych krajach, dla każdego z nich, kilka procent PKB⁵. Najsprawniej z kryzysem poradziła sobie Szwecja⁶.

Podczas gdy amerykańscy urzędnicy państwowi starają się obecnie znaleźć środki zaradcze mogące poprawić sytuację, określaną przez wielu ekonomistów jako najpoważniejszy kryzys finansowy w USA od czasów wielkiego kryzysu z lat trzydziestych, należałoby się zastanowić, czy w kryzysie tym nie ma pewnych analogii do tego, który wystąpił w latach dziewięćdziesiątych XX wieku w Szwecji. Być może na podstawie tego bolesnego i brzemiennego w skutkach dla Szwecji doświadczenia można wyciągnąć konstruktywne wnioski i wskazówki.

Na początku lat dziewięćdziesiątych pękł potężny „balon” na szwedzkim rynku nieruchomości, pogrążając firmy świadczące usługi finansowe, doprowadzając do bankructwa wiele przedsiębiorstw, pozostawiając wielu bezrobotnych, a w konsekwencji – zatruwając krwiobieg finansowy oraz równowagę gospodarczą kraju. Był to pierwszy od lat trzydziestych systemowy kryzys bankowy w uprzemysłowionym kraju, powodujący kurczenie się gospodarki przez trzy kolejne lata – zjawisko, które nie wystąpiło w USA od momentu gwałtownej demobilizacji po drugiej wojnie światowej.

Szwedzki i amerykański kryzys gospodarczy łączy wiele cech wspólnych. Oba nastąpiły po okresach deregulacji finansowych i w obu przypadkach odnotowano zdecydowaną działalność instytucji bankowych manipulujących i stosujących różnego rodzaju zabiegi księgowo służące maksymalizacji akcji kredytowej

---

⁵ T. Korpl, H. Levin, *Precarious Footing: Temporary Employment as a Stepping Stone out of Unemployment in Sweden*, „Work, Employment & Society” 2006, vol. 15, no. 1.

⁶ <http://www.nbportal.pl/pl/np/bloki/gospodarka/moral-ze-skandynawskiej-wpadki>.

w stopniu naruszającym ich równowagę finansową. W przeciwieństwie do kryzysu w Japonii, mimo warunków gospodarczych dalece bardziej niekorzystnych, niż występujące obecnie w USA, Szwecji udało się szczęśliwie wyjść z kryzysu. Środki zaradcze, jakich użyto, aby przywrócić gospodarkę szwedzką do właściwej kondycji, byłyby w przypadku USA wysoce kontrowersyjne. W Szwecji wykorzystano pieniądze podatników, odbudowując dobrą kondycję banków. Był to sposób kosztowny, który obciążył społeczeństwo skandynawskie. Wydajność roczna gospodarki spadła o 6% (to dzisiaj odpowiednik 850 miliardów USD). Rozwiązanie kryzysu bezpośrednio odbiło się na rządowym bilansie finansowym Szwecji. Rząd dokapitalizował system finansowy.

Warto zapewne wyciągnąć wnioski z tego posunięcia dla gospodarki USA. Skuteczne rozwiązanie problemu oraz sposób zarządzania kryzysem w Szwecji mogą stanowić swoistego rodzaju mapę drogową dla wysokich urzędników amerykańskich zmagających się obecnie z podobnymi problemami.

Wprowadzenie w Szwecji rozwiązania polegającego na przyznaniu rządowi wolnej ręki w kwestii wydatków na odbudowę gospodarki było możliwe dzięki szerokiemu porozumieniu politycznemu, które jest trudne do wyobrażenia w atmosferze politycznej wyborów prezydenckich w USA. W Szwecji tradycyjnie partie polityczne kooperowały między sobą i wszyscy zdawali sobie sprawę z krytycznej sytuacji, jaka miała miejsce.

Przysłuchując się informacjom nadchodzącym zza oceanu, opisującym pogarszającą się sytuację gospodarki amerykańskiej, można dojść do wniosku, że jest ona bardzo podobna do tej, która miała miejsce w Szwecji. Początkowa wieloletnia ekspansja i gwałtownie rosnące dochody. W tym boomie dostrzec jednak można było symptomy przyszłych problemów Szwecji. Szeroko zakrojona deregulacja rynku kredytowego, która miała miejsce w 1985 roku, umożliwiła bankom obsługę nowej grupy klientów oraz wprowadzenie nowych produktów, których istota nie była w pełni zrozumiana ani przez bankowców, ani przez rządowych regulatorów. Instytucje nadzoru finansowego nie były przygotowane do funkcjonowania w nowym otoczeniu, jakie powstało po wprowadzeniu deregulacji na rynku kredytowym. W latach osiemdziesiątych banki były w stanie udzielać kredytów na podstawie wątpliwych przesłanek, często opierając się na ryzykownych podstawach ekonomicznych, bez jakiegokolwiek interwencji ze strony nadzoru finansowego. Lawina kredytowa, jaka wówczas wystąpiła, w dużym

stopniu wpłynęła na sytuację na rynku nieruchomości⁷. W drugiej połowie lat osiemdziesiątych podwoiły się ceny nieruchomości użytkowych (komercyjnych), nastąpiło tak zwane przegrzanie rynku. Pierwsze załamki kłopotów pojawiły się w instytucjach finansowych odpowiedzialnych za udzielanie kredytów w zakresie inwestycji w aktywa trwałe (nieruchomości). W październiku 1990 roku firma Nyckeln załamała się, nie mogąc odnowić swojego finansowania.

Na szwedzkim rynku finansowym dominowały w owym czasie firmy finansowe, które były w posiadaniu kilku głównych instytucji bankowych. Finansowały one swoją działalność, jak na przykład Nyckeln, za pomocą nowego rodzaju papierów komercyjnych, zwanych *marknadsbevis*⁸, gwarantowanych przez banki. Kiedy *marknadsbevis* nie spełniły swojego zadania, rynek tych papierów wartościowych nagle się załamał, a straty odbiły się bezpośrednio na bilansach banków, podobnie jak ma to miejsce obecnie w przypadku banków amerykańskich, które ucierpiały wskutek strat spowodowanych przez załamanie się złożonych instrumentów finansowych wykorzystywanych w ramach operacji pozabilansowych. Pod koniec 1990 roku pojawiły się informacje o wyczerpaniu rezerw kapitałowych dwóch największych banków szwedzkich, które nieuchronnie zmierzały ku bankructwu. Pięć z sześciu największych banków Szwecji, które były w posiadaniu ponad 70% aktywów sektora bankowego, napotkało trudności. Z kolei na rynku nieruchomości, mimo ogólnego przekonania, że ceny nieruchomości mogą już tylko rosnąć, ceny spadły o 50% w ciągu 18 miesięcy. Stan całej gospodarki szwedzkiej pogorszył się w 1991 roku po raz pierwszy od dziesięciu lat i dalej się pogarszał przez kolejne dwa lata. Nastąpił gwałtowny wzrost bezrobocia – z 1,6% w 1991 roku do 12,0% w 1993⁹. Urzędnicy państwowi zdawali sobie sprawę z powagi sytuacji.

W obawie, że załamanie rynku bankowego spowoduje daleko idące negatywne skutki dla całej gospodarki, we wrześniu 1992 roku rząd Szwecji dał generalną gwarancję na zobowiązania wszystkich banków. Depozytariusze, pożyczkodawcy i partnerzy handlowi byli zabezpieczeni przed potencjalnymi stratami. Ucierpieli akcjonariusze, co zniechęciło innych do podejmowania w przyszłości podobnych działań zwiększających ryzyko finansowe. W zamian za publiczne

---

⁷ D.M. Jaffee, *The Swedish Real Estate Crisis*, SNS Forlag, Stockholm 1994.

⁸ S.K. Rai, *Central Banking System – A Bench Marking Study of India and Sweden*, Management Development Institute, Gurgaon, India and Jonkoping International Business School, Sweden 2008.

⁹ T. Kowalik, „Wrogie” państwo opiekuńcze, „Przegląd” 2005, nr 47.

środki finansowe rząd otrzymał udziały kapitałowe w bankach, podczas gdy udziały dotychczasowych inwestorów zostały odpowiednio zmniejszone¹⁰.

Szwedzcy ustawodawcy stworzyli niezależną agencję wspierającą banki i czuwającą nad procesem odbudowy kondycji systemu bankowego, dając jej przy tym pełną swobodę działania. Każdy bank szukający pomocy rządowej musiał dostarczyć szczegółową analizę każdego z kredytów, którego udzielił. W praktyce oznaczało to rządowy proces oddzielania „zdrowych” części systemu bankowego od „chorych”. Zdrowe części systemu finansowego były dofinansowywane kapitałem zarówno publicznym, jak i prywatnym. Te drugie natomiast dołączono do stworzonych przez rząd firm zarządzających aktywami i sprzedano. Jeden z głównych banków – Gota Bank upadł i został połączony z dobrze wówczas ocenianym Nordbanken¹¹ w 1993 roku.

Jedną z najważniejszych konkluzji, jakie nasuwają się na podstawie analizy zaistniałej w Szwecji sytuacji, jest konieczność podjęcia przez władze jak najszybszej interwencji w momencie, gdy banki stoją w obliczu poważnych problemów z płynnością finansową¹².

Zdecydowane kroki podjęte przez rząd, zmierzające do opanowania niestabilnej sytuacji gospodarczej, jaka powstała w Szwecji, doprowadziły do poprawy i umocnienia gospodarki. Nastąpiło to w niemal tak szybkim tempie, w jakim pojawił się poprzedzający odbudowę gospodarki kryzys. Gospodarka rozwijała się w tempie 4% rocznie zarówno w 1994, jak i w 1995 roku¹³. Wspomniane wcześniej rządowe gwarancje udzielone bankom zostały wycofane w 1996 roku i zamienione na system ubezpieczenia depozytów bankowych, podobny do funkcjonującego w USA federalnego systemu ubezpieczeń depozytów FDIC¹⁴ (Federal Deposit Insurance Corporation). Zdecydowane i szybkie zażegnanie kryzysu finansowego w Szwecji znalazło uznanie wśród ekonomistów, łącznie z ówczesnym przewodniczącym Systemu Rezerwy Federalnej (Fed) – Alanem Greenspanem, który wyraził swoje przekonanie, że „szybkie rozwiązanie problemu jest dobre”. Międzynarodowy Fundusz Walutowy wykorzystał przypadek Szwecji do

---

¹⁰ P. Englund, *The Swedish Banking Crisis: Roots and Consequences*, „Oxford Review of Economic Policy” 1999, vol. 15, no. 3.

¹¹ Obecnie znany pod nazwą Nordea.

¹² http://biznes.gazetaprawna.pl/artykuly/15975,jak_uniknac_kryzysu_bankowego_w_europie.html.

¹³ M. Gavin, R. Hausmann, *The Roots of Banking Crises: The Macroeconomic Context*, „Office of the Chief Economist Inter-American Development Bank”, 27.01.1998.

¹⁴ <http://www.fdic.gov>.

przygotowania listy najlepszych praktyk dla krajów azjatyckich, które próbowały przetrwać swój własny kryzys pod koniec lat dziewięćdziesiątych. Rzecznik Departamentu Skarbu Brooklyn Mc Laughlin twierdzi, że władze USA są świadome doświadczeń szwedzkich, nie postrzegają ich jednak jako punktu odniesienia przy szukaniu środków zaradczych na kłopoty instytucji finansowych w USA.

Istnieją różnice pomiędzy okolicznościami, które zaistniały w Szwecji, a tymi, które obecnie panują w USA. Szwecja jest małym krajem. Roczna wartość wytworzonych dóbr tego kraju odpowiada zaledwie 10-dniowej produkcji USA. Problemy w Szwecji pogłębiały obowiązujący system podatkowy oraz niewłaściwie chroniony sztywny kurs wymiany walut. To doprowadziło szwedzkie władze, podczas ogólnego kryzysu walutowego, jaki nastąpił w Europie w 1992 roku, do podjęcia działań mających na celu krótkotrwały wzrost oprocentowania *overnight* do absurdalnego poziomu 500%.

Sytuacja na rynku finansowym w Stanach Zjednoczonych jest niespotykana wcześniej i ma bardzo złożony charakter. Kryzys nie jest związany jedynie z sektorem bankowym i tradycyjną praktyką kredytową. Banki inwestycyjne są w tym przypadku emitentami papierów wartościowych, które na początku lat dziewięćdziesiątych nie istniały (na przykład swap-y kredytowe, zabezpieczone zobowiązania kredytowe czy też ustrukturyzowane narzędzia inwestycyjne, odgrywające dziś znaczącą rolę). W dzisiejszym świecie finansów o wiele trudniej jakiegokolwiek instytucji zewnętrznej zgłębić sytuację finansową konkretnego banku, ponieważ jest ona o wiele bardziej złożona niż miało to miejsce przed laty. Należy jednak stwierdzić, że urzędnicy amerykańscy podejmują kroki, które wskazują na wykorzystanie doświadczeń szwedzkich. Przykładem może być szybka sprzedaż kłopotliwego banku inwestycyjnego Bear Stearns bankowi JPMorgan Chase. Transakcja ta, skoordynowana przez Fed, pozwoliła na uniknięcie niebezpieczeństwa, że Bear Stearns doprowadzi do upadku inne instytucje finansowe. Akcjonariusze musieli przełknąć gorzką pigułkę w postaci centów, które dostali za każdego wcześniej zainwestowanego dolara. Decyzja Fed, aby ułatwić sprzedaż aktywów Bear Stearns wartych około 29 mld USD jest pierwszym sygnałem, że rząd Stanów Zjednoczonych uświadomił sobie, że będzie musiał przejąć część systemu finansowego. Przedstawiono bezwarunkowe gwarancje każdej tego typu instytucji finansowej. Działanie to można nazwać nacjonalizacją – dyskretną i oficjalnie niepotwierdzoną.

Udzielone gwarancje czynią rząd USA częściowym właścicielem głównych instytucji finansowych. Przykładowo, w Szwecji, w najbardziej dramatycznym

momencie kryzysu, rząd był w posiadaniu 22% systemu bankowego. Kiedy kryzys ustąpił, a banki zyskały na rentowności i były zdolne do generowania zysków, podatnik szwedzki mógł w nich partycypować.

Zdaniem niektórych amerykańskich polityków, rząd Stanów Zjednoczonych powinien skorzystać ze doświadczeń rządu szwedzkiego i wydać oficjalne gwarancje krajowym instytucjom finansowym, aby w przyszłości, gdy poprawi się sytuacja w sektorze finansowym, mogli skorzystać na tym podatnicy. Aby uzyskać efekt wzrostu kluczowych pozycji finansowych sektora bankowo-financego, zaistniałą sytuację należałoby jednak czytelnie przedstawić opinii publicznej.

Szwedzcy funkcjonariusze publiczni twierdzą, że udało im się odzyskać wszystkie zainwestowane środki pieniężne, które wykorzystano na dokapitalizowanie banków poprzez sprzedaż aktywów nieprzynoszących odpowiedniego poziomu zwrotu. Z informacji zawartych w bazie danych Banku Światowego na temat kryzysów finansowych¹⁵ wynika jednak, że ostatecznie koszt netto wyniósł 4% PKB.

Mimo że gospodarka szwedzka szybko wróciła na właściwy „tor” rozwoju, Szwecja ponosiła koszty związane z wcześniej popełnionymi błędami jeszcze przez długie lata. W roku 1970 gospodarka szwedzka plasowała się na trzeciej pozycji pod względem dochodów *per capita* wśród 30 krajów OECD, zaraz za USA i Szwajcarią¹⁶. W roku 1990 zajmowała 14 miejsce, na którym pozostała do dzisiaj. Bezrobocie pozostało w latach dziewięćdziesiątych na poziomie wyższym niż przed wystąpieniem kryzysu, a rząd, który uzyskiwał nadwyżkę w latach osiemdziesiątych, musiał się pogodzić z deficytem, jaki miał miejsce w ciągu kolejnych siedmiu lat. Odnotowano również pogorszenie się relatywnego poziomu stopy życiowej w Szwecji¹⁷. Niektórzy ekonomiści są zdania, że koszty przywrócenia do równowagi rozchwianego systemu finansowego USA będą w wartościach zagregowanych co najmniej tak wysokie, jak w przypadku Szwecji, a być może wyższe¹⁸.

---

¹⁵ http://www1.worldbank.org/finance/World_Bank_Database_of_Banking_Crises_October_6_2003.xls.

¹⁶ <http://stats.oecd.org/wbos/Index.aspx?usercontext=sourceoecd>.

¹⁷ S. Ingves, *Swedish Experiences of Monetary Policy with An Inflation Target*, Conference on Inflation Targeting, Budapest, Hungary 2007.

¹⁸ http://www.economics.harvard.edu/faculty/rogooff/Recent_Papers_Rogoff.

Zakończenie

Jak wynika z przedstawionych rozważań, szwedzki i amerykański kryzys gospodarczy mają wiele cech wspólnych. Załamanie systemu nastąpiło po wprowadzeniu daleko idących deregulacji finansowych. W obu przypadkach instytucje bankowe dokonywały manipulacji, stosując zabiegi księgowe, służące maksymalizacji akcji kredytowej w stopniu naruszającym ich równowagę finansową.

Metody zarządzania kryzysem w Szwecji mogą być cennym punktem odniesienia dla urzędników amerykańskich. W momencie, gdy banki stoją w obliczu poważnych problemów z płynnością finansową, podejmowanie przez władze szybkiej interwencji wydaje się niezmiernie ważne. Sytuacja finansowa banków na świecie jest o wiele bardziej złożona, niż miało to miejsce przed laty. Wydanie oficjalnych gwarancji instytucjom finansowym w USA, w celu poprawienia sytuacji sektora finansowego, a tym samym całej gospodarki amerykańskiej wydaje się wysoce zasadne. W dłuższej perspektywie czasowej skorzystają na tym wszyscy podatnicy.

WORLD BANKING AND FINANCIAL CRISES – THE CASE OF SWEDEN AND USA

Summary

The article deals with the current issues of banking and financial crises in well developed countries. In particular it aims to present similarities, differences as well as analogies between the Swedish financial crisis in early nineties and current financial crisis in the United States of America. The author presented the definition of the financial crisis as well as banking crisis and listed all the financial and banking crises since the II World War. Finally, the important factors influencing the Swedish and American financial systems and their globalization and deregulation related problems were presented.

Translated by Robert Rumiński